

Uitvoeringsprogramma Landschapsonwikkelingsplan Aalten

Jaarverslag 2014

Correspondentieadres:

Stichting SAAP
Welinkweg 8A
7122 PLAalten
E: info@stichtingsaap.nl
I: www.stichtingsaap.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inleiding	7
Uilenkasten	9
Scholenprijct	13
Oprichting Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Achterhoek	15
Dorpen in het groen	19
Akkerrandenproject Aalten	21
Patrijzenproject Barlo-Dale	23
Aanplant beukenhaag op Joodse begraafplaats in Dinxperlo	27

Voorwoord

Geachte lezer,

We zijn verheugd u het Jaarverslag Uitvoeringsprogramma 2014 van Stichting SAAP te mogen presenteren.

Een verslag van de gerealiseerde projecten, welke na goedkeuring van het Uitvoeringsprogramma 2014, door het Algemeen Bestuur van Stichting SAAP en de gemeente Aalten, met kennis van zaken en enthousiasme zijn uitgevoerd.

De verscheidenheid van de geselecteerde projecten van het Uitvoeringsprogramma 2014, dragen elk, door hun concrete uitwerking, bij aan het landschapsontwikkelingsplan, met aandacht voor de versterking van het landschap, door het beheer- en aanleg van groen, landbouw, educatie, soortenbescherming en de leefbaarheid van ons prachtige buitengebied.

Een uitvoeringprogramma, waarvan we verwachten, dat dit ook anderen zal stimuleren om een project op te starten en zo ook een bijdrage te leveren de plattelandsontwikkeling.

Stichting SAAP werkt concreet aan het communicatietraject, om zo meer bekendheid te geven aan Stichting SAAP en de mogelijkheid om projecten in te dienen voor het Uitvoeringsprogramma. Er is een herkenbaar beeldmerk gemaakt, en de website www.stichtingsaap.nl is online. Ook wil de stichting meer naar buiten treden door daar waar mogelijk persmomenten te kiezen.

We hopen u met dit jaarverslag een goed beeld te geven van wat er gerealiseerd is door middel van het Uitvoeringsprogramma 2014 en de activiteiten van Stichting SAAP.

We hopen dat u de inhoud van dit jaarverslag met genoeg zult doornemen en net als Stichting SAAP tevreden kunt zijn over wat er is gerealiseerd.

Gerard te Hennepe

voorzitter

Inleiding

In 2014 heeft de gemeente Aalten € 20.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van een zevental projecten in het kader van het Landschapsontwikkelingsplan Aalten. Deze projecten hadden betrekking op versterking en beheer van het landschap, soortbescherming van de Steen- en Kerkuil, vergroten bekendheid en draagvlak voor de agrarische sector en cultuurhistorie. In voorliggend rapport worden de uitgevoerde projecten gepresenteerd.

Uitvoeringsprogramma 2014

Projecttitel	Financiële omvang
Vervangen uilenkasten	€ 3500
LTO Scholenproject	€ 1500
Oprichting stichting vrijwillig landschapsbeheer Aalten	€ 5000
Dorpen in het groen	€ 3900
Akkerrandenproject Aalten	€ 2000
Patrijzenproject Barlo-Dale	€ 3000
Vervangen beukenhaag op Joodse begraafplaats Dinxperlo	€ 900

Uitvoering van het programma 2014 heeft de volgende resultaten opgeleverd:

- Aanplant 6353 m² landschappelijke beplanting
- Aanplant 101 bomen
- 21 deelnemers Patrijzenproject;
goed voor een gezamenlijke oppervlakte van 5,07 hectare akkerrand
- Plaatsen 43 uilenkasten
- Oprichting stichting en opzetten vrijwilligersnetwerk voor vrijwillig landschapsbeheer
- 360 lagere school kinderen hebben een bezoek gebracht aan agrarisch bedrijf
- 25 m¹ Beukenhaag en treurbeuk geplant op Joodse begraafplaats in Dinxperlo

Kerkuilenkast in schuur (links) en een kast met vijf jonge Kerkuilen.

Steenmarter verlaat Steenuilenkast.

Uilenkasten

De Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek plaats en onderhoud al sinds het begin van de jaren zeventig uilenkasten op boerenerven. Eerst alleen kasten voor Kerkuilen, vanaf 1990 ook kasten voor Steenuilen.

Doordat hoozolders van boerderijen nauwelijks nog toegankelijk zijn voor Kerkuilen, broedt nagenoeg de volledige populatie in door de VWG geplaatste nestkasten. In Aalten hangen zo'n 50 nestkasten op boerenerven waarvan 10-30 kasten jaarlijks bezet zijn. Vanwege ouderdom is de conditie van steeds meer kasten dusdanig slecht geworden dat vervanging noodzakelijk is. Zonder vervangende nestkasten verdwijnen de Kerkuilen bij gebruik aan nest- en slaapplaatsen.

Steenuil nestelen op Achterhoekse erven veelal in oude schuurtjes, meest oude kippenhokken. doordat deze schuurtjes niet meer in gebruik zijn, vervallen ze en worden uiteindelijk gesloopt. Daarmee gaat soms ook de enige broedplaats van de Steenuil op het erf verloren.

De Vogelwerkgroep is daarom vanaf begin jaren '90 begonnen met het plaatsen van nestkasten als alternatieve nestplaats voor de uilen.

Vervallen kippenhok; nestplaats voor Steenuilen. Deze schuur is inmiddels ook gesloopt.

Plaatsen steenmartervrije-steenuilenkast.

Er komt nogal wat kijken bij het ophangen van een kast...

Door nestcontroles kwam aan het licht dat de nestkasten in toenemende mate gepreëdeerd werden door steenmarters die daarbij de oude vogels en/of de jongen opat. In eigen beheer en proefondervindelijk is een nestkast ontwikkeld waar de uilen wel in kunnen, maar de steenmarter niet. Predatie hoort natuurlijk tot de normale gang van zaken, maar nestelende Steenuilen onder het dak van een schuur hebben nog kans te vluchten. Een uilenkast met één ingang biedt die mogelijkheid niet.

Met de bijdrage van de gemeente worden 10 oude en in slechte staat verkerende Kerkuilenkasten vervangen en worden 33 oude Steenuilenkasten vervangen door steenmartervrije-steenuilenkasten. Inmiddels zijn de meeste nieuwe Steenuilenkasten geplaatst. De Kerkuilenkasten worden na het broedseizoen van 2015 vervangen.

Project in de media

In mei 2015 plaatste De Gelderlander een artikel over het plaatsen van dit type kasten in Aalten.

Meer informatie:

www.steenuilenrondwinterswijk.nl/logboek/gulle-gift-gemeente-aalten

www.steenuilenrondwinterswijk.nl/logboek/buurman-en-buurman

Leerlingen bij melkvee- en ijsboerderij Lensink.

Scholenproject

LTO Oost-Achterhoek, afdeling Aalten heeft het initiatief genomen voor het scholenproject. Doel van het project was kinderen kennis te laten maken met een modern agrarisch bedrijf, in dit geval een melkveebedrijf en varkenshouderij.

Alle lagere scholen in Aalten zijn door de LTO aangeschreven met de vraag of zij gebruik wilden maken van het aanbod om een kijkje te nemen op een agrarisch bedrijf. In totaal hebben acht lagere scholen deel genomen aan het project en zijn de groepen 7 en/of 8 op bezoek geweest op een boerderij.

De deelnemende agrarische bedrijven waren de melkveebedrijven Familie Keuper en Familie te Paske, varkensbedrijf R.Rotink en melk- en ijsboerderij Familie Lensink. De volgende scholen hebben deel genomen aan het project: De Höve, Groen van Prinsterschool, 't Warmelink, CBS Barlo, 't Bastion, 't Möllenveld, De Slinger en De Wegwijzer.

Deelnemers van het project 'LTO scholenproject' op bezoek bij melkvee- en ijsboerderij Lensink.

*Bestuur van StivLA.
Van links naar rechts;
J. van Geenen, P.Leemreise,
E. Heusinkveld,
A. Vrieselaar en H.Holthuis.
Adviseur J. Ernst en
werkgroep voorman
J. Hoftijzer ontbreken.*

Mei 2015.

Oprichting Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Achterhoek

Het overgrote deel van het Aaltense buitengebied bestaat uit cultuurlandschap. Houtsingels, solitaire bomen, hoogstam fruitboomgaarden, knotbomen, poelen, houtwallen, kleine bosjes en struweel vormen de groene dooradering van het overwegend agrarische landschap. Deze landschapselementen hebben periodiek onderhoud nodig om behouden te blijven of optimaal te kunnen functioneren. Subsidie voor beheer is er niet en niet alle eigenaren zijn (nog) in staat om het noodzakelijke beheer uit te voeren. Een aantal betrokken inwoners van Aalten hebben daarom Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Achterhoek opgericht (StivLA). Anders dan de naam suggereert, richt deze club zich eerst op Aalten en naastliggende gebieden. Indien er animo is, is een uitbreiding in de Achterhoek een optie.

Eind 2014 is de stichting opgericht. Het bestuur wordt gevormd door A. Vrieselaar (voorzitter), E. Heusinkveld, H.Holthuis, J. van Geenen en P.Leemreise. J. Ernst is als adviseur betrokken bij de club.

De stichting wil als tussenpersoon fungeren voor mensen die zich vrijwillig willen inzetten voor landschapsbeheer en eigenaren/beheerders die werk te verrichten hebben. Zij wil vrijwilligers faciliteren en de benodigde scholing aanbieden. Binnen de stichting opereren twee werkgroepen; een hakhoutbrigade en een onderhoudswerkgroep. De onderhoudsploeg werkt in de wintermaanden op een vaste dag in de week aan verschillende klussen. De vrijwilligers worden aangestuurd door J. Hoftijzer die als 'voorman' verbonden is aan de StivLA.

In het najaar van 2015 gaat StivLA haar initiatief onder het brede publiek kenbaar maken middels artikelen in de media en een formele start. StivLA beschikt al wel over een eigen internetsite www.stivla.nl. StivLA werkt nauw samen met Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Gelderland. Deze overkoepelende organisatie heeft veel praktische-, inhoudelijke- en organisatorische kennis op het gebied van landschapsbeheer.

In het voorjaar heeft StivLA kennismakingsgesprekken gevoerd met Staatsbosbeheer, Waterschap Rijn & IJssel, de gemeenten Aalten, Winterswijk en Oost-Gelre en de PAN Winterswijk.

In de winter 2014-2015 hebben vrijwilligers van StivLA elzen geknot langs de Pakkenbierweg en zijn elzen afgezet in een deel van de Ringkampsbulten.

Het budget is ingezet voor de oprichtingskosten van de stichting, het maken van een internetsite en het aanschaffen van gereedschap voor landschapsbeheer.

Vrijwilligers van StivLA knotten elzen aan de Pakkenbierweg. Maart 2015.

Dorpen in het groen

Door medewerkers van Stichting Landschapsbeheer Gelderland in samenwerking met vrijwilligers van Lintelo's belang zijn 18 erfinpassingsplannen opgesteld. 16 daarvan zijn in de winter 2014-2015 uitgevoerd, twee worden in de aankomende winter uitgevoerd.

In totaal is 6.353 m² beplanting aangelegd en zijn 101 knot-, laan- en fruitbomen geplant. Het volledige budget voor de aanleg van beplanting is nog niet gebruikt waardoor er nog ruimte is voor enkele nieuwe plannen. Volgens verwachting wordt het project in de aankomende winter afgerond.

Bloemrijke akkerrand

Akkerrandenproject Aalten

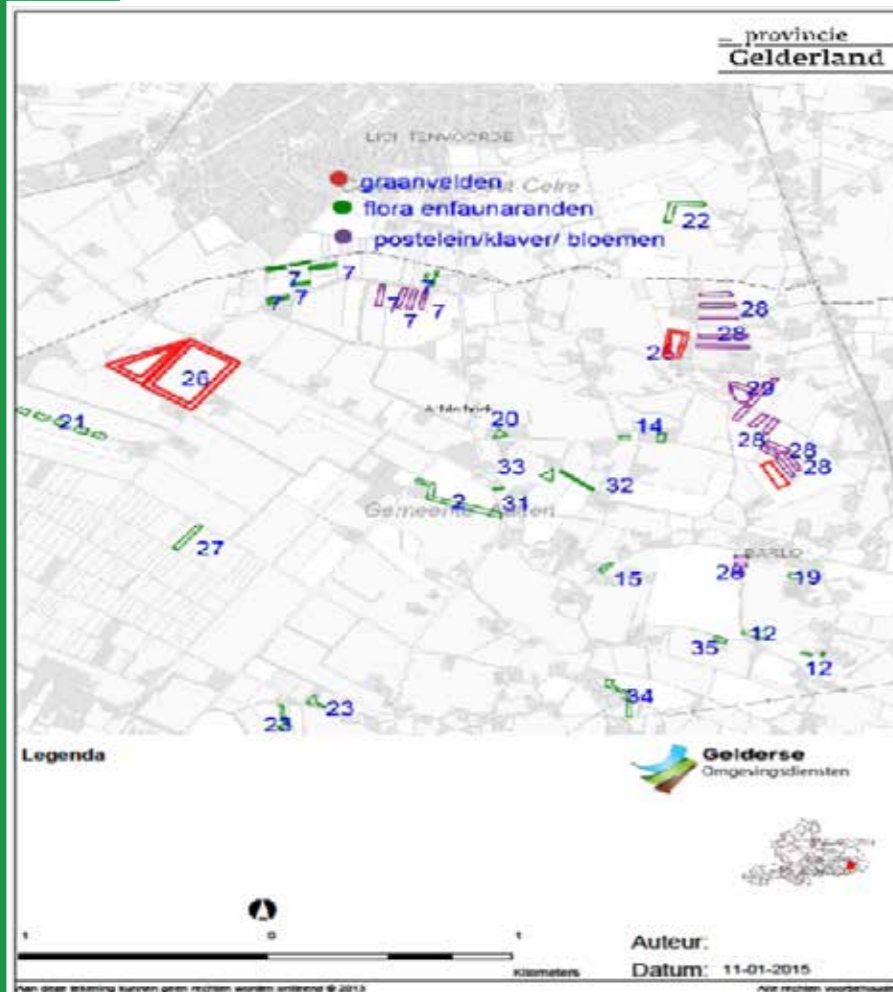
In 2014 werd 18640m² akkerrand ingezaaid met een bloemrijk zadenmengsel, verdeeld over 26 deelnemers. De randen lagen verspreid in de gemeente. De coördinatie van dit project lag in handen van een akkerrandenwerkgroep. Herman Simmelink (Wildbeheerseenheid Aalten) vervulde binnen deze werkgroep een coördinerende rol. Het akkerrandenproject is een meerjarig project dat al gestart is onder leiding van de Gebiedscommissie Aalten.

Bij enkele bloemrijke akkers is een informatiepaneel gevestigd en er is een speciale akkerranden-fietsroute opgezet langs bloeiende akkerranden. Deze route kan worden verkregen bij de lokale VVV.

Vanuit de werkgroep zijn enkele fietstochten georganiseerd langs bloeiende akkerranden. Aan deze fietstochten hebben enkele honderden mensen deelgenomen.

Wethouder Kok aan het zaaien bij een van de deelnemers.

Ligging bloemrijke akkerranden en graanstoppelvelden van het Patrijzenproject.

Patrijzenproject Barlo-Dale

In navolging van 2013 (Jaar van de het Patrijs) is Patrijzenproject in 2014 voortgezet in Dale en Barlo. In het kader van dit project zijn akkerranden en (delen van)percelen ingezaaid met akkerkruiden en graanstoppelvelden aangelegd om het landschap geschikter te maken voor planten en dieren van het kleinschalig agrarisch cultuurlandschap met de Patrijs als gidssoort.

Het projectteam van het Patrijzenproject. Van links naar rechts; Frans ter Bogt, Jan Stronks en Herman Simmelink.

Patrijs; doelsoort van het project.

Fietstocht en excursie langs de akkerranden.

Patrijs; doelsoort van het project.

Onder de enthousiaste leiding van F. ter Bogt en H. Simmelink en ondersteund door J. Stronks namens de PAN zijn grondeigenaren benaderd met het verzoek om mee te doen. Coöperatieve werktuigenvereniging Barlo biedt ondersteuning aan het project door machines en personeel beschikbaar te stellen voor het inzaaien. Naast het coördineren van de aanleg van akkerranden is er een fietstocht georganiseerd en zijn verschillende excursies en lezingen gehouden.

Het project en de media

Het project is de nodige media-aandacht gekregen. Zo is er een artikel geschreven in het blad van de Koninklijke Jagersvereniging, zijn er opnames gemaakt door Vogelbescherming Nederland, hebben de lokale en regionale kranten erover geschreven en heeft Omroep Gelderland er aandacht aan geschonken middels een televisie-item.

Maatschappelijke betrokkenheid

Eén van de doelen van het project is om bewoners en boeren bewust te maken van de bijzondere waarde die akkerranden (en ruige hoekjes) in het agrarische cultuurlandschap hebben. Vanwege de mechanisatie en intensieve beheer hebben soorten van het kleinschalig agrarisch cultuurlandschap het moeilijk, vooral in de wintermaanden wanneer voedsel en dekking schaars is. De leden van de projectgroep betrekken bewoners van het gebied actief bij het project door ze te vragen waarnemingen van Patrijzen door te geven. Dit heeft vele reacties opgeleverd en er voor gezorgd dat steeds meer mensen bewust gaan kijken naar Patrijzen en zich willen inzetten voor het versterken van het leefgebied.

Dit leidt soms tot fraaie reacties zoals een ingestuurde foto van een paartje Patrijzen met jongen in de tuin van een bewoner van Barlo. Het actief betrekken van bewoners zorgt voor vergroting van het draagvlak voor project.

Televisieopnames door CINATUUR-producties.

Aanplant beukenhaag op Joodse begraafplaats in Dinxperlo

Op de Joodse begraafplaats zijn door vrijwilligers een beukenhaag en een solitaire treurbeuk geplant.

Op de foto's zijn de vrijwilligers bezig met het plantwerk.

Stichting Samenwerkend Actief Aaltens Platteland